

ઘોરણા : 9 ગુજરાતી

પાઠ : 8

છાલ, છિતરાં અને ગોલા

સ્વાધ્યાય

પ્રશ્ન : 1 નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી ખરા (✓) ની નિશાની કરો.

- (૧) બકુલ ત્રિપાઠીના મતે ભારતદેશમાં આપણે કઈ નવી સંસ્કૃતિ
વિકસાવી છે ?
- (ક) શ્રીરામ, શ્રીકૃષ્ણ અને ભગવાન બુદ્ધની સંસ્કૃતિ
- (ખ) પુરાણાં મંદિરો, સ્થાપત્યો અને સ્તૂપોની સંસ્કૃતિ
- (ગ) છાલ, છોતરાં અને ગોટલાની સંસ્કૃતિ**
- (ધ) વેદ, પુરાણો, ઉપનિષદની સંસ્કૃતિ

(2) “વિશ્વના શ્રેષ્ઠ આંબા આપનાર પરમેશ્વરને આપણે આભારવશ થઈને શું અર્પણ કરીએ છીએ ?

(ક) અમૃત જેવી કેરી

(ખ) આમ્રકળ

(ગ) આંબાનાં પાંદડાં

(ધ) ગોટલા

(3) બકુલ ત્રિપાઠીના મતે મગફળીનાં ફોતરાં આપણે ક્યાં
વેરીએ છીએ ?

- (ક) બગીચામાં
- (ખ) શાળાના વર્ગમાં
- (ગ) શિયેટરમાં
- (ધ) (ક) (ખ) (ગ) ત્રણેયમાં

(૪) ઓલિમ્પિકમાં કઈ સ્પર્ધા રાખવાનું લેખક સૂચવે છે ?

(૫) દડાકેંકની

(૬) ભાલા ફેંકવાની

(૭) કેળાની છાલ ફેંકવાની

(૮) દોડવાની

પ્રશ્ન : 2 નીચેના પ્રશ્નોનોનાં બે-ત્રણ વાક્યમાં ઉત્તર આપો.

(1) અમેરિકાના ઘેલાડીઓને લેખકે કઈ ચેલેન્જ કરી ?

➤ લેખકનું કહેવું છે કે ઓલિમ્પિકવાળા કેળાની છાલફેંકની સ્પર્ધા રાખે તો ભારતીય ઘેલાડીને ૪ સુવર્ણચંદ્રક મળે. આથી અમેરિકાના ઘેલાડીઓને લેખકે ચેલેન્જ કરી કે તમારામાં તાકાત હોય અને તમારી માએ શેર સૂંઠ ખાધી હોય, તો ઓલિમ્પિકમાં કેળાની છાલફેંકની સ્પર્ધા રાખો!

(2) કીડીઓના પરિવારની લેખકે કઈ ચિંતા વ્યક્ત કરી છે ?

➤ લેખકને કીડીઓના પરિવારની ચિંતા છે, કારણ કે
તેઓ જીવદ્યાપ્રેમી છે. આપણે શિંગનાં ફેટરાં રૂમાલમાં લઈ
એની નાની પોટલી વાળીને ખિસ્સામાં મૂકી દઈએ અને રસ્તે
જતાં-આવતાં મ્યુનિસિપાલિટીની કચરાપેટી દેખાય એમાં એ

પોટલીમાં રહેલો કચરો “ઠાલવી દઈએ, તો બિચારી કીડીઓને
પોતાના ખોરાક માટે કેટલું ચાલવું પડે? એ બિચારી કીડીઓ
થાકી જાય ! એટલે આપણે એમના પર દયા કરીને તેમને
ક્ષેતરાંની હેમડિલિવરી આપીએ છીએ.

પ્રશ્ન : ૩ નીચેના પ્રશ્નનો સાત-આઠ લીટીમાં જવાબ આપો.

**(૧) જીવદયા પ્રેમના નામે લેખક આપણી કઈ નબળાઈ તરફ
ધ્યાન દોરે છે ?**

➤ આપણે ફોફાંનાં ફોટરાંને ગમે ત્યાં ફેંકવાને બદલે એને રૂમાલમાં
લઈ, તેની નાની પોટલી વાળીને ખિસ્સામાં રાખવી જોઈએ.
પછી જતાં-આવતાં જ્યાં મ્યુનિસિપાલિટીની કચરાપેટી દેખાય ત્યાં
જઈને એમાં ઠાલવી દેવી જોઈએ, પણ આપણાને એવી ટેવ જ
નથી. આપણે રહ્યા જીવદયાપ્રેમીઓ.

આપણે જણીએ છીએ કે શિંગનાં ફોતરાં પર કીડીઓ આવે છે.
ઘણી વાર એ સહકુદુંબ મિત્રમંડળ સાથે આવે છે. એ બિચારું સાવ
નાનું જંતુ ચાલીને છેક કચરાપેટી સુધી ક્યાં જઈ શકવાનું? થાકી
ન જાય ? એમ વિચારીને એના પર દયા કરીને આપણે કીડીને
ફોતરાંની જણે હોમડિલિવરી કરીએ છીએ. લેખક આમ કહીને ગમે
ત્યાં કચરો ફેંકવાની આપણી નબળાઈ તરફ છ્યાન દોરે છે અને
આપણી આ કુટેવ પર હળવો કટાક્ષ પણ કરે છે.

(2) 'છાલ, છોતરાં અને ગોટલા' પાઠમાંથી આપણને શું
શીખવા મળે છે?

➤ 'છાલ, છોતરાં અને ગોટલા' પાઠમાંથી મુખ્ય એ વાત
શીખવા મળે છે કે આપણે સ્વચ્છતા પ્રત્યે જગ્યા નથી. પરંતુ
જ્યાં સ્વચ્છતા હોય ત્યાં જ પ્રભુનો વાસ હોય. આથી આપણે
આપણાં તમામ મંદિરોને અને એની આસપાસના પરિસરને
સ્વચ્છ રાખવાં જોઈએ. ત્યાં કચરો ફેંકીને ગંદકી ન કરવી જોઈએ.
આપણાં ઘરની આસપાસના પરિસરને તથા જહેર સ્થળોને પણ

સ્વચ્છ રાખવાં જોઈએ. ઉનાળાની ઝતુમાં ચારે બાજુ કેરીના
ગોટલા ફેકવાને બદલે નજીકમાં મૂકેલી મ્યુનિસિપાલિટીની
કચરાપેટીમાં નાખવા જોઈએ. એનાથી મધમાખીનો ઉપદ્રવ નહિ
થાય. આપણે કેળાંની છાલ પણ રસ્તા પર ન ફેંકવી જોઈએ.
ટ્રેકમાં, શિંગનાં છોતરાં હોય કે નાળિયેરનાં છોતરાં, તેને પોટલીમાં
વાળીને પિસ્સામાં કે શેલીમાં મૂકી દેવાં અને બહાર જતાં-આવતાં
જ્યાં મ્યુનિસિપાલિટીની કચરાપેટી દેખાય એમાં નાખી દેવાં.
ઘર, શાળા, મંદિર, જાહેર રસ્તા કે જાહેર સ્થળોને સ્વચ્છ રાખવાં એ

આપણા સૌની ફરજ છે. આ વાતને લેખકે અનેક ઉદાહરણો દ્વારા,
કાવ્યપંક્તિ અને ફિલ્મી ગીતોની પંક્તિઓ ટાંકીને વ્યંગ્યાત્મક
શૈલીમાં સમજાવી છે અને આપણી આવી અણઘડ કુટેવોને દ્રારી
કરવાની વાત કરી છે.

Thanks

For watching